

SIVISTYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain 36 ja 38 §:n, ammattikorkeakoululain sekä opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä toukokuuta 2012 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi yliopistolain 36 ja 38 §:n, ammattikorkeakoululain sekä opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain muuttamisesta (HE 44/2012 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta kaksi lausuntoa (PeVL 23/2012 vp ja PeVL 13/2013 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, johtaja Hannu Sirén, opetusneuvos Birgitta Vuorinen ja hallitussihteeri Laura Hansén, opetus- ja kulttuuriministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Minnamaria Nurminen, puolustusministeriö
- erityisasiantuntija Outi Kivipelto, Opetushallitus
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio
- vararehtori, professori Jukka Kola, Helsingin yliopisto

- opintopalvelujohtaja Mari Ikonen, Jyväskylän yliopisto
- projektipäällikkö Satu Korhonen, Turun yliopisto
- direktör Mats Lindfelt, Åbo Akademi
- vararehtori Jukka Kola, Suomen yliopistot UNIFI ry
- varapuheenjohtaja, rehtori Henrik Wolff, Ammattikorkeakoulujen Rehtorineuvosto ARENE ry.
- edunvalvontasihteeri Terhi Haapaniemi, Opiskelija-Allianssi - OSKU ry
- puheenjohtaja Aleksej Fedotov, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry
- edunvalvonta-asiamies Joonas Mikkilä, Suomen Lukiolaisten Liitto ry
- asiantuntija Veli-Matti Taskila, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto - SAMOK ry
- puheenjohtaja Jukka Eero Vuorinen, Suomen opinto-ohjaajat ry
- koulutuspoliittinen sihteeri Jarmo Kallunki, Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
- koulutuspoliittinen suunnittelija Sari Kokko, Vammaisfoorumi ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Aalto-yliopisto
- Helsingin yliopisto

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yliopistolakia, ammattikorkeakoululakia sekä opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annettua lakia. Muutoksia ehdotetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen hakumenetelyyn ja opiskelijavalintaan korkeakouluopin-
toihin pääsyn sujuvoittamiseksi. Esityksen mukaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtavaan koulutukseen haettaisiin korkeakoulujen yhteisessä valtakunnallisessa yhteishaussa ja ammattikorkeakoulujen neljä sähköistä hakujärjestelmää ja yliopistojen yksi sähköinen hakujärjestelmä yhdistettäisiin yhdeksi korkeakoulujen hakujärjestelmäksi. Yliopistola-

kiin ja ammattikorkeakoululakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan osa haettavista opiskelupaikoista voitaisiin varata henkilöille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi uuden yhteishaku- ja valintajärjestelmän edellyttämät korkeakoulujen valtakunnallista tietovarantoa koskevat säännökset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2014 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen tavoitteena on korkeakouluopintojen aloittamisiän alentaminen ja opiskelupaikkojen parempi kohdentuminen. Näin pyritään saavuttamaan koulutusjärjestelmän tehostuminen, työmarkkinoille siirtymisen nopeuttaminen, työllisyysasteen kohoaminen ja koulutuksen tasa-arvoisuuden parantaminen. Valiokunta kannattaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavien huomautuksien ja muutosesityksien.

Hallitus esittää, että korkeakoulujen tutkintoon johtavaan koulutukseen haettaisiin korkeakoulujen yhteisessä valtakunnallisessa yhteishaussa. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan nykyisin pelkästään tutkintoon johtavaan korkeakoulukoulutukseen hakeutumiseen on viisi erillistä valtakunnallista väylää sekä erityisesti yliopistojen maisteritason opintojen osalta lukuisia korkeakoulu-, tiedekunta- ja jopa hakukohdekohtaisia hakuväyliä. Valiokunta kannattaa lämpimästi hallituksen esitystä sujuvoittaa korkeakouluopintoihin pääsyä ja selkeyttää hakumahdollisuuksia, mikä on hakijoiden kannalta tärkeää. Korkeakouluopintoihin sijoittuminen

nopeutuu, kun tiedot koulutustarjonnasta ovat kattavasti saatavilla selkeänä kokonaisuutena sekä hakijan että opinto-ohjauksen tarpeisiin. Nämä muutokset voivat samalla osaltaan myös ehkäistä nuorten syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Toistuva opintoihin hakeutuminen voi vähentyä, kun subjektiivisesti parhaan koulutusvaihtoehdon löytymiselle on paremmat edellytykset kuin erillisten hakuväylien tapauksessa.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että korkeakoulututkintoon johtavan koulutustarjonnan kokoaminen samaan yhteishakuun vahvistaa myös duaalimallia, kun hakijoille syntyy parempi kokonaiskuva korkeakouluopintojen tarjonnasta. Valiokunta pitää tärkeänä, että kaikkien korkeakoulujen hakukohteet esitetään yhtäläisesti samassa palvelussa, jolloin hakija voi vertailla ammattikorkeakouluja ja yliopistoja korkeakoulutasoisina koulutusväylinä, joilla on erilaiset tavoitteet. Näin hakijan on helpompi valita itselleen sopivana joko työelämälähtöisempi ammattikorkeakouluväylä tai teoreettisempi yliopistoväylä. Hakijan tarpeita ja tilanetta vastaava koulutus voi jatkossa paremmin

löytyä yhteisten hakupalvelujen avulla koko korkeakoulusektorilta.

Esityksen mukaan yliopistolakiin ja ammatti-korkeakoululakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännökset, joiden mukaan osa haettavista opiskelupaikoista voitaisiin varata ensimmäistä opiskelupaikkaa hakeville henkilöille. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni ensimmäistä korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaansa hakeva tulisi valituksi korkeakouluun. Hallituksen esityksen mukaan tavoitteena on siten vaikuttaa koulutuksen tasa-arvoisuuden lisääntymiseen, kun periytyväksi havaittu korkeakoulutus olisi yhä useamman saatavilla.

Tutkintoon johtavan koulutuksen yhteishaun ohella hallitus esittää korkeakouluille ja muille koulutuksen järjestäjille mahdollisuutta esittää myös muu koulutustarjonta samassa keskitetyssä verkkopalvelussa. Osaamisen päivittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen tarkoitettujen muun kuin tutkintoon johtavan koulutuksen mahdollisuuksien esille tuominen vähentää yhteishaussa opiskelupaikoista kilpailevien joukkoa.

Valiokunta on huolissaan siitä, että etenkin opiskelumahdollisuuksiaan miettivillä nuorilla on ajoissa riittävästi tietoa tämän uudistuksen vaikutuksista heidän tuleviin valintoihinsa. Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että uudistuksesta tiedotetaan tehokkaasti. Tärkeää on tiedottaa mm. siitä, miten järjestelmä toimii. Selkeää tietoa tulee antaa mm. poissaolevaksi ilmoittautuneiden asemasta myöhemmissä haussa. Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen mukaan mikäli hakija vastaanottaa opiskelupaikan ja ilmoittautuu poissaolevaksi, ei hän seuraavana vuonna hakiessaan olisi enää niiden hakijoiden joukossa, joille paikkoja voidaan varata. Vastaavasti mikäli henkilö luopuu kokonaan opiskeluoikeudestaan, hän ei pääse takaisin niiden hakijoiden joukkoon, joille paikkoja voidaan varata.

Valiokunta on useissa mietinnöissään ja lausunnoissaan kantanut huolta opintojen ohjauksesta. Valiokunta korostaa, että myös tämä uudistus ja erityisesti se, että osa aloituspaikoista varataan ensimmäistä opiskelupaikkaa hakevil-

le, lisää tarvetta opintojen ohjaamiseen sekä toisella asteella että korkeakouluissa.

Ensimmäistä opiskelupaikkaa hakevien kiintiö
Hallitusohjelman mukaan korkeakouluopintoihin pääsyä sujuvoitetaan ja opiskelijavalinnan päävalinnat varataan hakijoille, joilla ei ole aiempaa vastaavan tasoista tutkintoa tai opiskeluoikeutta. Hallitusohjelman kirjaus ehdotetaan toteutettavaksi vaiheittain. Tässä ensimmäisessä vaiheessa hallitus esittää lisättäväksi yliopistolain 36 §:n 3 momenttiin ja ammattikorkeakoululain 22 §:n 3 momenttiin säännökset, joiden nojalla korkeakoulut voivat varata osan haettavista opiskelijapaikoista henkilöille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen korkeakoulujärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Valiokunnan saaman tiedon mukaan korkeakoulut eivät aikataulusyistä ole ottamassa kiintiötä käyttöön lain voimaantullessa. Valiokunta kiirehtiikin hallituksen esityksen antamista toisen vaiheen toteuttamiseksi, jotta järjestelmästä saadaan pysyvät ratkaisut mahdollisimman nopeasti.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta antoi hallituksen esityksestä lausunnon. Perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan mm., että kysymys on sellaisista koulutuspoliittisista tavoitteista, joiden saavuttamiseksi valiokunta on katsonut yliopistolla olevan mahdollisuus kohtuullisessa määrin suosia tiettyjä yleisin kriteerein määriteltyjä hakijaryhmiä, kuten vastavalmistuneita ylioppilaita. Valiokunta totesi edelleen, että ensimmäistä opiskelupaikkaa hakevien erikoiskohtelua on arvioitava myös perustuslain 16 §:n 2 momentin kannalta. Se velvoittaa julkista valtaa turvaamaan jokaiselle yhtäläisen mahdollisuuden saada kykensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta. Perustuslakivaliokunnan mukaan yksilön kannalta tämä oikeus merkitsee elinikäisen koulutuksen periaatteen tunnustamista. Ehdotetulla sääntelyllä on etenkin yliopisto-opintojen osalta liityntä myös perustuslain 16 §:n 3 momentissa turvattuun tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapauteen.

Käytännössä kysymys on siitä, käytetäänkö kiintiötä ja kuinka suuri kiintiö on.

Sivistysvaliokunta pyysi maaliskuussa 2013 perustuslakivaliokunnalta uuden lausunnon siitä, täyttävätkö valiokunnan harkinnassa olleet sanamuodot perustuslakivaliokunnan valtiosääntöisen edellytyksen. Lausuntojen sisältöä ja niiden huomioon ottamista selvitetään jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Sivistysvaliokunta pitää välttämättömänä, että opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee toisen vaiheen uudistuksen niin, että perustuslakivaliokunnan valtiosääntöiset huomautukset yhdenvertaisuuden toteutumisesta otetaan huomioon jo hallituksen esityksessä. Sivistysvaliokunta pitää ensisijaisena, että kaikkien hakijoiden oikeusturva toteutuu.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että hallituksen esityksessä todetun mukaisesti kehitetään mm. joustavia siirtymäjärjestelyjä korkeakoulujen sisällä ja välillä niille opiskelijoille, jotka opintojensa aikana tai tutkinnon suorittuun haluavat siirtyä jatkamaan opintojaan. Opiskelijoiden tasapuolisen kohtelun edellytyksenä on muun muassa, että siirto-opiskelijan käsite ja menettelytavat selkiytetään.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. lakiehdotus

36 §. Ensimmäisessä lausunnossaan perustuslakivaliokunta totesi, että ehdotettu sääntely voi käytännössä estää korkeakoulututkinnon suorittaneen jatkamasta itsensä kehittämistä suorittamalla toinen tutkinto tai korkeakouluopiskelijan vaihtamasta opiskelualaa, jos kiintiö on hyvin suuri. Valiokunta totesi, että se on aikaisemmin yliopistojen kielikiintiöiden osalta tähdentänyt, että kiintiösäännösten soveltamisessa tulee estää kiintiön kasvaminen niin suureksi ja eri ryhmiin sovellettavien valintaperusteiden erojen muodostuminen niin merkittäväksi, että muodollisesta yhdenvertaisuudesta poikkeamista ei enää voitaisi pitää hyväksyttävänä. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden tai korkeakoulun opiskelupaikan vastaanottaneiden asema ei saa

muodostua kohtuuttomasti heikommaksi kuin ensimmäistä opiskelupaikkaa hakevien, sekä toisen korkeakoulututkinnon suorittaminen ja opiskelualan vaihtaminen tulee olla jatkossakin mahdollista. Jotta lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä, oli perustuslakivaliokunnan mukaan 1. lakiehdotuksen 36 §:n 3 momenttia ja 2. lakiehdotuksen 22 §:n 3 momenttia täsmennettävä niin, ettei hakijoiden eri asemaan asettaminen muodostu käytännössä kohtuuttomaksi.

Perustuslakivaliokunta katsoo uudessa lausunnossaan (PeVL 13/2013 vp), että sekä yliopistolain 36 §:ää että ammattikorkeakoululain 22 §:ää olisi syytä täsmentää maininnalla niistä seikoista, jotka otetaan huomioon valintayksikkökohtaisista kohtuullisuutta arvioitaessa. Tällaisia seikkoja voivat saadun selvityksen mukaan olla ainakin eri henkilöryhmiin kuuluvien hakijoiden osuus kaikista hakijoista sekä mahdollisuus siirtyä opintoihin käyttäen yhteishaun ulkopuolisia väyliä. Säännökseen voidaan tällöin sisällyttää myös tavanomainen rinnastettavuuslauseke, joka osoittaa, että lista ei välttämättä ole tyhjentävä. Sivistysvaliokunta on tehnyt pykälään perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaiset muutokset.

Perustuslakivaliokunta totesi myös lausunnoissaan, että säännös on vaikeaselkoinen, ja huomautti, että lisäksi sääntelyä voidaan selkeyttää siten, että hallituksen esitykseen sisältyvä uusi kiintiösäännös sekä nyt lisättävä kiintiöiden kohtuullisuutta korostava säännös kirjoitetaan yhteen ja erotetaan omaksi momentikseen. Sivistysvaliokunta on selkeyttänyt säännöksen kirjoitusasua.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös. Korkeakoulujen uuden yhteishaun mahdollistavaa tietojärjestelmäkokonaisuutta on toteutettu omana hankkeenaan rinnakkain SADe-ohjelman oppijan palvelukokonaisuudessa tuotettavien muita koulutusasteita palvelevien tietojärjestelmäpalveluiden kanssa. Hakujärjestelmien kokonaisuutta tullaan käyttämään ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sekä korkeakoulujen

hakujen järjestämiseen. Ensimmäisenä se on tarkoitus ottaa käyttöön toisen asteen yhteishaussa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valiokunnalle 16.4.2013 toimittaman muistion mukaan uusien haku- ja valintapalveluiden rakentaminen on osoittautunut alun perin arvioitua merkittävästi työläemmäksi. Haku- ja valintapalveluiden toteuttamisessa keskitytään ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaun tietojärjestelmiin, jotta palvelut voidaan ottaa käyttöön nuorisotakuun toimeenpanon edellyttämällä tavalla syksyn 2013 toisen asteen yhteishaussa. Näiden hakupalveluiden kiireellisestä toteutusaikataulusta johtuen korkeakoulujen uuden yhteishaun käyttöönotto tulee ministeriön mukaan siirtää syksyyn 2014. Valiokunta yhtyy ministeriön näkemykseen siitä, että aikataulun tarkistaminen on välttämätöntä, jotta sekä toisen asteen että korkeakoulujen uudistettavien hakupalveluiden virheetön toiminta voidaan varmistaa. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa voimaantulosäännökseen muutosta, jonka mukaan lakia sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita keväällä 2015 alkavaan koulutukseen. Korkeakoulujen syksyn 2013 ja kevään 2014 yhteishaut toteutetaan siten nykykäytännön mukaisesti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erillisinä yhteishakuina. Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaisesti korkeakoulut voivat syksyn 2014 yhteishaussa varata opiskelupaikkoja ns. ensikertalaisille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet korkeakoulututkintoa tai vastaanottaneet korkeakoulututkintoa johtavaa opiskelupaikkaa. Syksyn 2014 yhteishaussa ensikertalaisiksi ei katsota henkilöitä, jotka ovat hakeneet korkeakouluun kevään 2014 yhteishaussa ja ottaneet opiskelupaikan vastaan syksyllä 2014 alkavasta koulutuksesta.

2. lakiehdotus

20 §. Voimassa olevan ammattikorkeakoululain 20 §:n mukaan ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan muun muassa ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon järjestämi-

sestä annetussa laissa (672/2005) tarkoitetun tutkinnon. Hallitus esittää, että pelkän lukion oppimäärän suorittaminen ei enää toisi kelpoisuutta ammattikorkeakouluopintoihin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektorien toisistaan poikkeaviin kelpoisuussäännöksiin ei ole perusteita vaan ylioppilastutkintoa tulisi pitää hakukelpoisuuden perustana myös ammattikorkeakouluissa. Hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että jatkossa ammattikorkeakoulu voisi harkintansa perusteella ottaa opiskelijaksi henkilön, jolla se katsoo olevan muutoin riittävät tiedot ja taidot opintoja varten, esimerkiksi henkilön, joka on suorittanut ainoastaan lukion oppimäärän.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille, että ehdotettu muutos, jossa pelkän lukion oppimäärän suorittaminen ei enää tuottaisi kelpoisuutta ammattikorkeakouluopintoihin, tulee syrjäyttämään lukuisia nuoria vuosittain. Tässä ryhmässä on runsaasti mm. maahanmuuttajataustaisia nuoria.

Valiokunnan mielestä pelkän lukion oppimäärän mahdollisen kelpoisuuden määrittelyä ei myöskään ole tarkoituksenmukaista jättää yksittäisen ammattikorkeakoulun harkintaan. Menetely voisi johtaa hakijoiden epätasa-arvoiseen kohteluun ammattikorkeakoulusta riippuen. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että säännös jätetään nykyiseen muotoonsa. Tämä tarkoittaa, että edelleenkin myös lukion oppimäärän suorittanut olisi suoraan lain nojalla kelpoinen ammattikorkeakouluopintoihin.

22 §. Valiokunta on tehnyt pykälään edellä yleisperusteluissa ja 1. lakiehdotuksen 36 §:n perusteluissa todetut perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaiset muutokset.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös. Edellä 1. lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todettuun viitaten valiokunta on tehnyt 2. lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen vastaavat muutokset.

Säättämisyjärjestys

Sivistysvaliokunta on edellä todetun mukaisesti ottanut huomioon perustuslakivaliokunnan valtiösääntöiset edellytykset yliopistolain 36 §:n ja ammattikorkeakoululain 22 §:n osalta, jotta lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta ehdottaa,

että 3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja 1. sekä 2. lakiehdotus muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

1.**Laki****yliopistolain 36 ja 38 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan yliopistolain (558/2009) 36 ja 38 § seuraavasti:

36 §

Opiskelijaksi ottaminen

(1 mom. kuten HE)

Valittaessa opiskelijoita *joko* pelkästään alempaan korkeakoulututkintoon *tai* sekä alempaan että ylempään korkeakoulututkintoon *taikka* pelkästään ylempään korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin opiskelijavalinta järjestetään korkeakoulujen yhteishaun avulla. (*Poist.*) Korkeakoulujen yhteishakua ei kuitenkaan käytetä otettaessa opiskelijoita muuhun kuin tämän lain nojalla rahoitettavaan koulutukseen tai otettaessa siirto-opiskelijoita. Yliopisto voi lisäksi päättää jättää yhteishaun ulkopuolelle vieraskielisen koulutuksen sekä sellaisen rajatulle kohderyhmälle suunnatun koulutuksen, johon hakuvien kelpoisuuden yliopisto on määritellyt erikseen. (*Poist.*)

Yliopisto päättää opiskelijavalinnan perusteista. (*Poist.*) Hakijat voidaan erilaisen koulutustaustan perusteella jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Samaan ryhmään kuuluviin hakijoihin on tällöin sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita. Jonkin kieliryhmän koulutustarpeen turvaamiseksi voidaan yhdenmukaisista valintaperusteista rajoitetusti poiketa.

Osa haettavista opiskelupaikoista voidaan varata henkilöille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa eivätkä vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Yliopiston tulee tällöin turvata asianmukaiset hakeutumismahdollisuudet myös korkeakoulututkinnon suorittaneille ja opiskelupaikan vastaanottaneille henkilöille. Yliopiston tulee huolehtia siitä, että näihin eri hakijaryhmiin kuuluvien mahdollisuudet opiskelupaikan saamiseen eivät muodostu hakijoiden yhdenvertaisuuden kannalta kohtuuttoman erilaisiksi. Kohdullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon eri henkilöryhmiin kuuluvien osuus kaikista hakijoista, mahdollisuus siirtyä opintoihin muutoin kuin yhteishaun kautta sekä muut näihin rinnastettavat seikat. (Uusi)

Hakija voi korkeakoulujen yhteishaussa tulla hyväksytyksi vain yhteen hakukohteeseen. (*Uusi*)

Yhteishaussa käytetään opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (Uusi)

38 §
(Kuten HE)

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita *keväällä 2015* alkavaan koulutukseen.

Lain 36 §:n 4 momentissa tarkoitettua mahdollisuutta varata osa aloituspaikoista hakijoil-

le, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa eivätkä vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa, sovelletaan *kuitenkin* myös hakijaan, joka on ottanut opiskelupaikan vastaan *keväällä 2014* tai sitä ennen alkaneesta koulutuksesta, mutta ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa.

(4 mom. kuten HE)

2.

Laki

ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammattikorkeakoululain (351/2003) 20 §:n 1 momentti, 22 § ja 26 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 20 §:n 1 momentti, 22 § laissa 564/2009 ja 26 a §:n 2 momentti laissa 1341/2011, seuraavasti:

20 §

Kelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin

Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut:

1) *lukion oppimäärän tai ylioppilastutkinnon järjestämisestä* annetussa laissa (672/2005) tarkoitettua tutkinnon;

(2—4 kohta. kuten HE)

22 §

Opiskelijavalinta ja opiskelupaikan vastaanottaminen

(1 mom. kuten HE)

Valittaessa opiskelijoita ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin opiskelijavalinta järjestetään korkeakoulujen yhteishaun avulla (*Poist.*). Korkeakoulujen yhteishakua ei kuitenkaan käytetä otettaessa opiskelijoita muu-

hun kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) nojalla rahoitettavaan koulutukseen tai otettaessa siirto-opiskelijoita. Ammattikorkeakoulu voi lisäksi päättää jättää yhteishaun ulkopuolelle vieraskielisen koulutuksen sekä sellaisen rajatulle kohderyhmälle suunnatun koulutuksen, johon hakevien kelpoisuuden ammattikorkeakoulu on määritellyt erikseen. (*Poist.*)

Ammattikorkeakoulu päättää opiskelijavalinnan perusteista. (*Poist.*) Hakijat voidaan erilaisen koulutustaustan perusteella jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Samaan ryhmään kuuluviin hakijoihin on tällöin sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita.

Osa haettavista opiskelupaikoista voidaan varata henkilöille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa eivätkä vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. Ammattikorkeakoulun tulee tällöin turvata asianmukaiset hakeutumismahdollisuudet myös korkeakoulututkinnon suorittaneille ja opiskelupaikan vastaanottaneille henkilöille.

Ammattikorkeakoulun tulee huolehtia siitä, että näihin eri hakijaryhmiin kuuluvien mahdollisuudet opiskelupaikan saamiseen eivät muodostu hakijoiden yhdenvertaisuuden kannalta kohtuuttoman erilaisiksi. Kohtuullisuutta arvioitaessa otetaan huomioon eri henkilöryhmiin kuuluvien osuus kaikista hakijoista, mahdollisuus siirtyä opintoihin muutoin kuin yhteishaun kautta sekä muut näihin rinnastettavat seikat. (Uusi)

Yhteishaussa käytetään opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (Uusi)

(6 ja 7 mom. kuten HE:n 4 ja 5 mom.)

26 a §
(Kuten HE)

(1 mom. kuten HE)

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran otettaessa opiskelijoita *kevällä 2015* alkavaan koulutukseen.

Lain 22 §:n 4 momentissa tarkoitettua mahdollisuutta varata osa aloituspaikoista hakijoille, jotka eivät ole aikaisemmin suorittaneet Suomen koulutusjärjestelmän mukaista korkeakoulututkintoa eivätkä vastaanottaneet korkeakoulututkintoon johtavaa opiskelupaikkaa, sovelletaan *kuitenkin* myös hakijaan, joka on ottanut opiskelupaikan vastaan *kevällä 2014* tai sitä ennen alkaneesta koulutuksesta, mutta ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa.

(4 mom. kuten HE)

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Raija Vahasalo /kok	Pauli Kiuru /kok
vpj.	Inkeri Kerola /kesk	Kimmo Kivelä /ps (osittain)
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr (osittain)	Sanna Lauslahti /kok
	Ritva Elomaa /ps	Silvia Modig /vas
	Eeva-Johanna Eloranta /sd	Mikaela Nylander /r
	Jukka Gustafsson /sd	Tuomo Puumala /kesk
		vjäs. Timo Heinonen /kok (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.